

Statsråden

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref
2025/413

Vår ref
25/886-

Dato
24. februar 2025

**Dokument 8:73 S (2024-2025) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø og Torgeir Knag
Fylkesnes om å trekke oljefondet ut av okkupasjon og krigsbrotsverk**

Eg viser til finanskomiteen sitt brev med oversending av Dokument 8: 73 S (2024-2025) frå stortingsrepresentantane Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø og Torgeir Knag Fylkesnes om å trekke oljefondet ut av okkupasjon og krigsbrotsverk.

I representantforslaget er det fremja følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa gje instruks til Noregs Bank om å selja oljefondet ut av selskap som bidrar til Israels krigsbrotsverk og ulovlege okkupasjon.»

Under følgjer mine vurderingar av forslaget.

Noreg har i lang tid vore tydeleg på at den israelske busettingspolitikken på okkupert land er i strid med folkeretten og må opphøyre. Noreg har difor gitt klårt uttrykk for at Israel på dette grunnlaget må trekkje seg ut av eksisterande busettingar og stanse utbygging av nye.

Statens pensjonsfond utland (SPU) er ein finansiell investor. Fondet skal forvaltaast ansvarleg. Fondet er ikkje og skal ikkje vere ein reiskap i utanrikspolitikken.

I mandatet frå Finansdepartementet er Noregs Bank pålagd å utarbeide prinsipp for ansvarleg forvaltning i tråd med mellom anna FN sine rettleiande prinsipp for næringsliv og menneskerettar (UNGP) og OECD sine retningslinjer for fleirnasjonale selskap. Noregs Bank oppdaterte i 2024 sine forventningsdokument med meir detaljerte forventningar til selskap som driv verksemd i høgrisiko- og konfliktområde. Forventningsdokumenta er publiserte på banken sine heimesider.

I rapporten om ansvarleg forvaltning for 2024 skriv Noregs Bank at aktsomheitsvurderingar er ein viktig del av banken sin ansvarlege forvaltning. Noregs Bank skriv mellom anna:

«Vi overvåker porteføljen vår og mottar varslar om selskapers eksponering for risiko knyttet til konfliktområder. I situasjoner med krig og konflikt kan styresett og rettssikkerhet være svekket, informasjon kan være upålitelig, og faren for å medvirke til alvorlige brudd på menneskerettighetene er forhøyet. Flere selskaper i vår globale portefølje opererer i konflikt- og høyrisikoområder, der risikoen for å bli koblet til menneskerettighetsbrudd er særlig høy. I slike situasjoner bør selskaper gjennomføre skjerpede aktsomhetsvurderinger for bedre å forstå konteksten, konflikten og dens interessenter, samt iverksette nødvendige tiltak for å redusere risikoen. Vi baserer våre forventninger til selskaper på FNs retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter samt OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. ...»

Retningslinjene for observasjon og utelukking av selskap frå SPU handlar om kva fondet av etiske omsyn ikkje skal vere investert i. Retningslinjene omfattar mellom anna kriterier for grove eller systematiske krenkingar av menneskerettane og alvorlege krenkingar av rettane til individ i krig eller konfliktsituasjonar.

Det fagleg uavhengige Etikkrådet vurderer selskap opp mot retningslinjene. Det er blitt lagt stor vekt på eit grundig arbeid i rådet. Hovudstyret i Noregs Bank avgjer slike saker, og sakene vert offentlege først etter at Noregs Bank har selt seg ut av selskap som skal utelukkast. Korkje regjeringa eller departementet legg seg opp i enkeltsaker i dette arbeidet.

Etikkrådet gjorde i brev til Finansdepartementet 30. august 2024 greie for korleis rådet følgjer opp retningslinjene i lys det auka konfliktnivået den seinare tida. Brevet blei omtala i kapittel 7.4 i Nasjonalbudsjettet 2025.

Etikkrådet meiner dei israelske busettingane på Vestbreidda er ulovlege etter folkeretten. Ti selskap er utelukka frå SPU på bakgrunn av verksemd der. Selskapa som er utelukka er vurderte å medverke til dei folkerettsstridige busettingane. Ifølgje Etikkrådet forutset utelukking at det er ei tilknytting mellom verksemda til selskapet og normbruddet som ligg under. Det er difor ikkje slik at det å vere til stades åleine eller einkvar tilknytning til dei okkuperte områda vil føre til observasjon eller utelukking.

Etikkrådet viser vidare til at krava til selskapa sin aktsomheit er høgare viss dei risikerer å medverke til svært grove normbrudd, slik tilfellet kan vere i konfliktsituasjonar. Rådet viser også til at Den internasjonale domstolen i Haag (ICJ) den 19. juli 2024 slo fast at okkupasjonen av palestinske område er i strid med folkeretten og er ulovleg. Med utgangspunkt i dette, vurderer Etikkrådet om selskap med ein mindre direkte tilknytning til normbrudda i okkupert palestinsk territorium (OPT) enn det som tidlegare har vore lagt til grunn, også bør anbefalast å bli utelukka.

I lys av utviklinga både i normgrunnlaget og i situasjonen i dei okkuperte palestinske områda, skriv Etikkrådet at dei etiske retningslinjene gir grunnlag for å utelukke nokre fleire selskap med forbinding til Vestbreidda enn dei som allereie er utelukka.

Då regjeringa tok avgjerda om å fryse investeringane i Russland etter angrepet på Ukraina, blei dette gjort samstundes med at det blei innført breie sanksjonar frå heile den vestlege verda. Dette skil seg frå Israel-Palestina-konflikten. Noreg har ikkje tradisjon for å innføre

unilaterale sanksjonar. SPU er som nemnd ikkje eit verkemedel i utanrikspolitikken, noko det er brei oppslutnad om i Stortinget.

Med helsing

A handwritten signature in dark ink, reading "Jens Stoltenberg". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Jens Stoltenberg